

Vergaderjaar 2018–2019

35 000 XVII

Vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2019

Nr. 59

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2018

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken zet publieke middelen in om zijn beleidsdoelen te realiseren. Het betreft hier middelen die via een bijdrage, subsidie of opdracht aan derden beschikbaar worden gesteld. Bij de start van een activiteit wordt een risico-inschatting gemaakt, op basis waarvan mitigerende maatregelen worden overeengekomen. Tijdens de uitvoering van een activiteit wordt gemonitord of deze maatregelen nog afdoende zijn. Desondanks kunnen malversaties voorkomen. In de afgelopen vijf jaar is gemiddeld 0,15 procent van de officiële ontwikkelingshulp (ODA) vanuit de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking onderhevig geweest aan malversaties. Hierover is uw Kamer geïnformeerd via de jaarverslagen.

Hierbij informeer ik u over een bewezen malversatie in een ontwikkelingsprogramma in Tanzania en de stappen die worden genomen door de subsidieontvanger in samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De afronding van een forensische audit en de opvolging hiervan geven mij aanleiding om u met deze brief te informeren over de betreffende malversatie.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft in juli 2017 van een subsidieontvanger een melding ontvangen over een fraudeverdenking binnen een programma in Tanzania. Dit programma in Tanzania is door het Ministerie van Buitenlandse Zaken ondersteund met een subsidie van EUR 7.736.000 in de periode 2009–2017, als onderdeel van een breder programma in vijf Afrikaanse landen. De malversatie betrof infrastructuur die door het Tanzaniaanse programma in fase 1 (2009–2013) zou zijn gebouwd. Deze infrastructuur werd niet aangetroffen, terwijl er wel subsidie voor was verstrekt.

Naar aanleiding van de melding zijn de activiteiten van het programma in Tanzania stilgelegd. In september 2017 is aan een onafhankelijk accountantsbureau opdracht gegeven tot uitvoering van een forensische audit.

Op 26 februari 2018 is het definitieve forensische auditrapport ontvangen. Het forensische auditrapport bevestigt de malversatie van fondsen voor een bedrag van maximaal EUR 859.068 in fase 1 (2009–2013). Bij de malversatie waren zowel de coördinerende semi-overheidsorganisatie in Tanzania als uitvoerende partner-ngo's in Tanzania betrokken. Verificatie door de subsidieontvanger heeft uitgewezen dat een soortgelijke malversatie zich in de andere landen van het programma niet heeft voorgedaan.

Op basis van het forensische auditrapport heeft de subsidieontvanger in overleg met de Tanzaniaanse semi-overheidsorganisatie en het Ministerie van Buitenlandse Zaken een actieplan vastgesteld. Dit plan beoogt de ontbrekende infrastructuur alsnog te realiseren, de schade te verhalen en aangifte te doen.

De subsidieontvanger heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken eind juni 2018 geïnformeerd dat het actieplan in gang is gezet en dat de uitvoering voorsnog verloopt met goede medewerking van de Tanzaniaanse partijen. Uit aanvullende informatie die werd ontvangen in augustus en september 2018, concludeer ik dat de doelen van het actieplan naar verwachting in het eerste kwartaal van 2019 worden bereikt. Met alle betrokken uitvoeringpartners in Tanzania zijn inmiddels afspraken gemaakt. De uitvoeringpartners zijn begonnen met verificatie van alle betwiste installaties en hebben zich gecommitteerd aan bouw of terugbetaling van ontbrekende installaties. De Tanzaniaanse semi-overheidsorganisatie heeft het dossier in juni 2018 gedeeld met de Tanzaniaanse anti-corruptieautoriteit, die een justitieel onderzoek heeft ingesteld.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken onderhoudt nauw contact met de subsidieontvanger over de verdere afhandeling van deze malversatie.

De complexe malversatie toont het belang van actieve en uitgebreide controlesystemen in subsidieprogramma's als dat in Tanzania aan. Het geavanceerde controlesysteem, dat in fase 2 van het onderhavige programma is ingevoerd, heeft de malversatie aan het licht gebracht en soortgelijke malversaties voorkomen. Daarnaast toont deze malversatie aan dat het van groot belang blijft om met subsidieontvangers te voorzien in tijdige en transparante communicatie met het ministerie over (vermoedens van) malversaties en de afhandeling daarvan.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
S.A.M. Kaag